N° 204. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 28 Augustus.

LAATSTE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BRUSSEL. — Volgens het brusselsch blad *l'Emancipation* zouden verscheiden fransche officieren aan den staf van het belgische leger verbonden, de belgische dienst verlaten om naar Frankrijk terug te keeren.

— Het dagblad van Luik geeft de volgende verklaring over de onderhandelingen die tusschen de belgische bewinddieden en den heer *Cockerill* hebben plaats gehad: » Sedert eenigen tijd had het gouvernement aan den heer *Cockerill* openingen gedaan om deze aan te sporen zich het oef van dien etablissement dat den Staat behoort aan te schaffen. Het schijnt dat de partijen over de middelen onderhandelden om dit ontwerp tot staat te brengen, en dat men op het punt was zich te verstaan, toen in den raad van ministers een onverwacht bezwaar is gerezen die de onderhandelingen afgebroken heeft. Volgens onze berigten zou echter deze moeijelijkheid zoo gering of althans zoo ligt uit den weg te ruimen zijn, dat wij zulks moeijelijk begrijpen kunnen en dat wij zouden overhellen om haar als een voorwendsel veeleer dan als een wezenlijk beletsel te beschouwen van met den heer *Cockerill* niet te handelen, indien het achtenswaardig karakter van de lieden die tegenwoordig aan 't bestuur zijn ons niet een waarborg tegen eene dergelijke onderstelling scheen." Gemeld blad meent verder dat de ministers zulk een belangrijk etablissement als dat van *Seraing* niet aan dezelfs lot zouden overlaten, en dat het in de gegevene omstandigheden met gemakkelijkheid zou te werk gaan jegens den man die tot dezelfs daarstelling zooveel had bijgedragen.

— Te Antwerpen werden gisteren de Sp. perpet. verhandeld tegen 39 3/4; de 5 pct. tegen 25 1/2. Bijzondere berigten van Parijs van den 24sten bieden, dat er door aanzienlijke aankoopen eene rijzing in den prijs der cortes was opgemerkt: de 5 pCt. waren in het koffijhuis Tortoni tegen 74, 85 omgezet.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten Augustus.

Volgens het ministerieel Avondblad [illegible] door het ongunstig weder [illegible] aan de spaansche grenzen ontvangen [illegible] dat het leger onder [illegible] het gouvernement inkwam is dat de Oroken te Zumarra vrij heen is uitgebroken, bij welke gelegenheid het bestuur gebrek alle mogelijke voorzorgen had genomen, zoodat de rust niet in 't minste werd gestoord.

De bijzondere tijdingen van Bayonne en andere grensplaatsen leveren mede niets belangrijks. Het gerucht liep aldaar op den 20sten dezer dat *Zumala Carreguy* naar de vallei van Bastan was teruggekeerd, terwijl don *Carlos*, zich aan het hoofd van eenige bataillons, in Biscaye bevond, en aldaar door de generaals *Jauregui* en *Espartero* werd vervolgd.

— De heer *de Talleyrand* is gisteren alhier aangekomen en heeft dezen morgen eene langdurige conferentie met den koning gehad. Volgens den *Constitutionel* brengt hij van Londen de bepalingen mede, welke aan het viervoudig traktaat werden toegevoegd. Derzelver hoofddoel zoude zijn, om door een gestreng toezigt allen aanvoer van wapenen en krijgsbehoeften aan den *Carlos* af te snijden, waartoe reeds werkelijk een eskader van de reede van Toulon is uitgeloopen. Voorts zegt men, dat in geval eene meer afdoende tusschenkomst noodzakelijk mogt worden, deze taak aan Portugal zoude zijn opgedragen.

— De bekende redacteur van den *National*, de heer *Armand Carrel*, heeft gisteren andermaal voor het hof van assises te regt gestaan, als beschuldigd van den koning en genoemd dagblad ten hoogste te hebben beleedigd. De geassessoren hebben hem echter van dit misdrijf vrijgesproken.

— Heden, uithoofde van den zondag, geene fonds-notering.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten Augustus.

HH. MM. de Koning en Koningin, HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* benevens H. K. H. Prinses *Albert* van Pruisen worden heden van het Loo te 's Gravenhage verwacht.

— Men vernoemt dat Zr. M. linieschip *de Zeeuw*, hetwelk men in de maand September aanstaande terugverwacht, alsdan te Vlissingen opgelegd zal worden.

— Naar men vernoemt zal het in de Zuider-zee op de hoogte van Pampus geankerd liggende oorlogsvaartuig *de Krijger* [illegible] september naar den Helder vertrekken, ten einde [illegible] noodige herstellingen te ondergaan.

— Uit Grave meldt men ons van den 25sten Augustus:

» De 62ste geboorte-verjaardag van Zijne Majesteit onzen geliefden Koning, is alhier op gisteren met de meeste plegtigheid gevierd geworden. Reeds vroeg wapperden de vlaggen van publieke en bijzondere gebouwen; na de godsdienstoefening is op het exercitieveld groote parade gehouden, waarna de burgerlijke en militaire autoriteiten, door de stads-regering ten stadhuize op moesgrijn onthaald. Des middags was er een luisterlijk diner bij Zijne Excellentie den heere luitenant-generaal *de Man*, Opperbevelhebber dezer vesting, en des avonds tot middernacht was de stad algemeen geïllumineerd. Alles is in de beste orde en eensgezindheid afgeloopen."

— Aan het volgende uit Gorinchem ons gezonden verslag verleenen wij, slechts met eenige bekortingen uithoofde der uitvoerigheid, volgaarde een plaats:

» De heugelijke verjaring van Z. M. den Koning, is alhier op het luisterrijkst gevierd geworden. Reeds vroegtijdig wapperde overal de Nationale vlag en werd het Carillon bij tusschenpozen bespeeld. Ten negen ure des morgens, verzamelden zich de verlofgangers der mobiele Gorinchemsche schutterij, met de dienstdoende schutterij op het Kazerneplein en trokken, door den Opperbevelhebber dezer vesting, den Generaal-Majoor *Muller*, en deszelfs staf voorafgegaan, en gevolgd door het garnizoen, van daar naar de Groote Kerk, alwaar de Stedelijke Regering reeds aangekomen en eene talrijke schare te zamen gevloeid was, om den Almagtigen beschermer van Oud-Nederland voor het behoud van het dierbaarste Leven, en tevens voor den heilrijken teruggang der schutterij te danken en op nieuw voor Koning en Vaderland heil te voorspoed af te bidden.

» Na den afloop der Godsdienstoefening werd door vermelde troepen, op het Kazerneplein, voor den Opperbevelhebber der vesting en Stedelijke Regering eene groote parade gehouden, die, bij het in uitgelezene termen [illegible] de gewapende Burgerschaar alle blijken gaven van hunne tevredenheid over derzelver [illegible] houding en stiptheid, en die voorts derzelver Officieren ten Stadhuize op eenige ververschingen ontvingen. Des avonds ten zeven ure kwamen al de leden der Gorinchemsche mobiele en dienstdoende schutterij, mitgaders zij, die sedert October 1830 uit dezelve eervol waren ontslagen, op de Groenmarkt bijeen en marcheerden, onder geleide hunner Officieren, naar de Kolfbaan en Tuin (aan de Groote Societeit behoorende) alwaar zij van stadswege op een onthaal van tabak, wijn en brood met vleesch, waren genoodigd. Een luid *hoera!* ging bij herhaling uit hunne gelederen op, toen zij de prachtvolle eerepoort doortrokken, welke nabij de Kolfbaan was opgerigt, alsmede bij het binnentreden van het gebouw zelve, dat op eene bevallige wijze met loof en schilderwerk versierd en, benevens de plantagie of tuin, met lampions verlicht was en alwaar het verdienstelijk Muzijkgezelschap *het zalvrijt accoord* zich op eene vermassende wijze hooren deed. Door eene Commissie uit de Stedelijke Regering aldaar ontvangen, werden zij kort daarop begroet door den Opperbevelhebber der vesting, den Burgemeester, de Wethouderen en Leden van den Raad der Stad, gelijk mede door een aantal andere zoo Militaire als Burgerlijke Autoriteiten, die alle in hun midden plaats namen. De Burgemeester Mr *A. van Hoey, Ijs.* stelde vervolgens eene toast in aan *Zr. M. den Koning*, die door al de aanwezigen met de hoogste geestdrift werd gedronken, en het *leve de Koning!* deed de zaal daveren, toen ZEl. Achtb. de teruggekeerde schutters met eene korte doch krachtige aanspraak welkom heette, dezelve met hunne eervolle wederkomst geluk wenschte en zulks, door hunnen Kapitein Kommandant Mr *C. Willemsen*, op eene gepaste en mannelijke wijze was beantwoord geworden. Algemeen was de blijdschap. Ook de ingezetenen deden bij hunne vreugde op het jaarfeest van den besten der Koningen, hunne dankbaarheid aan de uitgetrokkene verdedigers des Vaderlands blijken. Even als de openbare gebouwen der stad, waren de woningen der ingezetenen algemeen met smaak geïllumineerd en prijkten vele derzelve met loofwerk en toepasselijke opschriften. Tot laat in den avond hield dit schuttersfeest aan, door Vaderlandsch gezang en het afsteken van vuurwerken vervrolijkt, door keurig muzijk bij afwisseling verhoogd en van nabij door eene ontelbare menigte mannen, vrouwen en kinderen juicht, die uit den omtrek, zelfs van nabij gelegene dorpen, was toegestroomd.

» Des avonds ten tien ure werd mede van Stadswege aan Heeren officieren der Gorinchemsche mobiele en dienstdoende schuttery een uitmuntend Collation aangeboden in het logement *de Hoorwagen*, waaraan de Opperbevelhebber der vesting, benevens de voornaamste Burgerlijke en Militaire autoriteiten waren genoodigd en hetwelk vijftig couverts telde. Uit dit feestelijk onthaal, waarin ongeveinsde vrolijkheid en onderlinge vertrouwelijkheid voorzaten, werden de welmeenendste toasten ingebragt, die alle met de meeste geestdrift werden gedronken, en bij welke gelegenheid door den heer Griffier van de Vierschaar, *ten Hagen*, eenige gepaste [illegible] werden

uitgesproken op *'s Konings jaarfeest* en welke, met een drievoud *leve de Koning!* werden toegejuicht.

» Aldus liep deze feestvreugde ten einde, die de zoetste herinneringen voor Gorinchems ingezetenen zal achterlaten, en waarop zoo velen de behouden en vervullen terugkeer hunner dierbaarste betrekkingen, na eene afwezigheid van bijna vier jaren, mogten vieren, aan wien voorzeker deze dag, als een dubbele Vaderlandsche feestdag, onvergetelijk blijven zal."

— In de handelsberigten der nieuwe *Amsterdamsche Courant* leest men het volgende:

» Onlangs zijn albier 23 kisten en kistjes *Java*-thee aangevoerd, waarvan de groene soorten algemeen fijn zijn bevonden en de beste Chinesche in smaak overtreffen; ook de zwarte soorten zijn zeer goed, doch schenen dezelve eenigzins van aard veranderd te zijn. Vrij algemeen is men van gevoelen, dat dit als eene zeer wel geslaagde proef kan beschouwd worden, en die thee niet minder voor de buitenlandsche dan voor de inlandsche markten geschikt is."

— De beide volgende eerst kortelings gebeurde voorvallen, door de pruissische Staats-courant medegedeeld, kunnen tot eene merkwaardige proef strekken van de trouw en krijgstucht onder de russische soldaten heerschende: De onder het lublinsche jager-regiment dienende soldaat *Bondarenko* had in last twee arrestanten, tot de militaire strafkompagnien van de Sewastopolsche haven behoorende, buiten de stad naar eene zekere plaats te escorteren. Toen zij te zamen buiten de stad waren, zochten de beide arrestanten den in de dienst nog onervaren soldaat wijs te maken, dat zij volgens eenen afzonderlijk van hunnen chef gekregen last, van hem moesten gaan. Deze intusschen merkte spoedig hun opzet en drong er op aan, dat zij terugkeerden. In plaats van aan zijn bevel te gehoorzamen vielen zij beiden op hem aan, ontwapenden en dreigden hem met eenen oogenblikkelijken dood, zoo hij met hen de vlugt niet nam. *Bondarenko* was genoodzaakt voor hunne overmagt onder te doen en hen te volgen. Het gelukte hem intusschen omtrent zijne benoudwilligheid in hen te gehoorzamen hen zoodanig om den tuin te leiden, dat zij hem na een eind wegs te hebben afgelegd zijne wapenen teruggaven. Bij het vallen van den avond volgden zij te zamen langs den oever eener rivier een smal voetpad, de een achter den anderen gaande, waarbij *Bondarenko* zich de achterste hield. Onbemerkt wist hij zijn geweer te laden en in hetzelfde oogenblik een der arrestanten met een schot neder te leggen. De ander ging slings op de vlugt. Dezen willende vervolgen, laadde hij andermaal zijn geweer en schoot ook dien, daar hij hem niet inhalen konde, met een tweede schot dood, waarop hij onverwijld naar zijn regiment terug keerde en van het gebeurde verslag deed. De Keizer heeft dezen soldaat eene gratificatie van honderd roebels geschonken en hem in het grenadier-regiment overgeplaatst. — Het tweede vuurvat is van den volgenden aard: Op drie leden der vorige maand had in Petersburg een zware onweder plaats, 't welk tot laat in den nacht voortduurde. Des avonds om acht uur trof een bliksemstraal het bij het laboratorium staande magazijn, waarin omtrent 6000 congrevische vuurpijlen bewaard werden. Op hetzelfde tijdstip stond daar op schildwacht de soldaat *Kuloëin*, van het Neuschlotsche jager-regiment, sedert het jaar 1831 eerst in de krijgsdienst getreden. Reeds was het ganesche magazijn door de vlammen aangetast, reeds begon het schilderhuis te smeulen, toen de in de nabijheid zijnde generaals en staf-officieren, den gevaarlijken stand van den soldaat ontwarende, hem bevolen zich te verwijderen. Hij echter gaf hun ten antwoord, dat hij niet eerder van zijn post kon gaan, voor dat men hem afloste. Met de daad bleef hij ook in daadelijk levensgevaar op zijnen post staan, tot hij op het bevel van zijnen officier afgelost werd. Z. K. M. heeft dezen prijzenswaardigen dienstijver beloond door *Kuloëin* onder de garde te plaatsen, hem eene geldsom van 500 roebels te schenken en zijne heldhaftige daad door de dagbladen te doen openbaar maken.

DUITSCHLAND.

Frankfort, den 2den Augustus.

Uit Berlijn wordt gemeld, dat alaar kortelings een der oudste postillons overleden, na 70jarigen achtereenvolgenden dienstijd, in den ouderdom van 88 jaren is overleden. — Voorts wordt van daar geschreven, dat de daling der spaansche fondsen ook in die stad de treurigste gevolgen te weeg brengt. Zoo moet een zeker huis 200,000 thaler daardoor verliezen; doch, uit hoofde van dezelfs soliditeit, dezelfs gewone zaken blijven voortzetten. De spaansche particuliere schatkist, echter, zijn de kleine speculanten, die door deze gedachte maande-vermindering der spaansche effekten tot den bedelstaf worden gebragt.

Uit Zürich schrijft men van den 30sten, dat de fransche gezant bij het bondgenootschap met het protestantsch Kanton heeft medegedeeld, dat de minister van koophandel het voorstel om de inkomende regten aan de zwitsersche grenzen, ten aanzien van zekere voorwerpen, aanmerkelijk te verminderen, heeft goedgekeurd en aangenomen, zoodat reeds werkelijk die wijziging werd tot stand gebragt.

— Uit Bazel meldt men, van den 14, dat het gerucht liep, dat de heer *von Bombelles*, volgens overeenkomst met de gezanten der overige mogendheden, aan den voorzitter van den Landdag mededeelingen gedaan heeft, nopens de verklaringen van Bern en Luzern aangaande de besluiten betrekkelijk de bekende nota's, alsmede nopens de eenigzins flaauwe nakoming van die besluiten. Men schijnt in Zwitserland aan dit gerucht nog al eenig geloof te hechten.

— De stedelijke regering van Bern heeft eenige nieuwe hoogleeraren aan hare hoogeschool benoemd; onder dezelve merkt men op den berugchten doctor *Siebenpfeiffer*, die tot professor in het staatsregt en in de staatshuishoudkunde aangesteld is.

— In een bijzonderen brief uit Weenen, aan den 15den, schrijft men het volgende:

» Met den post uit Konstantinopel, van den 28 der vorige maand, is niets nieuws van eenig aanbelang ontvangen. De Hospodar van Wallachye, Vorst *Ghika*, was naar Bucharest, *Achmedschi*-Effendi naar Parijs vertrokken. Uit Syrië luiden de berigten gedurig ongunstig voor *Ibrahim*-pacha. In het arsenaal te Konstantinopel werden drie oorlogsschepen uitgerust, welke eene bijzondere bestemming schijnen te hebben. De maarschalk *Moltmann* heeft deze schepen in oogenschouw genomen, en moet zijne verwondering te kennen gegeven hebben over de verderingen, welke de Turksche marine sedert eenigen tijd gemaakt heeft. Genoemde maarschalk is den Sultan voorgesteld geworden, bij welke gelegenheid hij rijk beschonken is geworden. Verscheidene aanzienlijke handelhuizen te Konstantinopel zouden op het punt staan, hunne betalingen te staken. De laatste uit Perzië komende karavanen, welke aanzienlijke ladingen voor die huizen medebragten, zijn door roovers overvallen en uitgeplunderd geworden. Die zaak baart in Konstantinopel veel opzien, en men was, wanneer er niet in tijds maatregelen werden genomen, voor eene handelscrisis bedacht.

— Brieven uit Korfu luiden zeer gunstig voor Griekenland. Den 20 July waren te Nauplia de veranderingen reeds bekend, welke de Koning van Beijeren wegens het regentschap uitgevaardigd heeft.

— Te Weenen waren den 16den genoteerd: 5 pCt. 98¾; 4 pCt. 86⅝; Bankactien 1239½.

Wanneer het eene onwedersprekelijke waarheid is, dat de vrijheid der drukpers niet kracht heeft medegewerkt, om algemeene kennis, beschaving en verlichting te verspreiden en te bevorderen, dan is het niet minder waarheid, dat wij grootendeels aan haar den toestand hebben te wijten, waarin wij met geheel Europa sedert eenige jaren verkeeren. Het kwaad dat zij gesticht heeft is onbegrijpelijk groot; zeilen zullen aan vele het goede dat wij haar kunnen danken wijden vereischt te dagteekenen. Doch even als zij het kwade gewerkt heeft, staat haar nog het den weg open, om alles weder goed te maken, en ten volle aan hare waardige bestemming te beantwoorden, door ware verlichting en beschaving voor te staan en te verspreiden.

Eene taak, harer waardig, zou zijn om waarheid te verkondigen, en dezelve uit de gebeurtenissen voor te lichten. Hoe gemakkelijk zou het haar dan niet vallen, om met kracht van overreding het verkeerde, het misdadige, van alle zoogenaamde staatkundige woelingen aan te toonen, en te bewijzen dat zij, die zich voorstanders van de zoogenaamde verlichting noemen, die met de woorden: grondwet, liberale instellingen, emancipatie enz. in den mond, alles verkeerd vinden en afkeuren, wat van regeringswege uitgaat, op hunne beurt, zoodra zij het doel van al hun streven, het bewind, in handen krijgen, dadelijk de rol vergeten, die zij vroeger onder de toejuiching eener, op den dwaalweg gebragte, menigte hebben afgespeeld; dan blijkt het hoe zelden hunne vroeger verkondigde principes den toets eener onpartijdige beschouwing kunnen doorstaan.

Wij hebben dikwerf de tegenwoordige Belgische gezagvoerders, de vroegere Zuid-Nederlandsche oppositie, als voorbeeld gesteld der waarheid van hetgeen wij hier legen zeiden. Het bewind van *Lodewijk Philips* hebben wij onschillende malen aangehaald, om te bewijzen, hoe weinig vertrouwen, — in het algemeen gesproken — zij verdienen, die zich het liberaalste, het menschlievendste voordoen.

De gesteldheid of het karakter der Engelsche parlementaire oppositie, vooral ten aanzien wat de binnenlandsche instellingen betreft, is veelal in een veel behaaglijker daglicht gesteld geweest. Immers zoo zagen wij dikwerf de *whigs* afschetsen, als de ware vrienden der menschheid, als liberalen van den echten stempel. Zoolang zij het bewind niet in handen hadden, verlangden zij slechts genoegen hunne redevoeringen en vertoogen, tegen de binnenlandsche staatkunde van het tory-ministerie gerigt, te lezen; hun ijver voor de regten van den mensch, voor de ontwikkeling van burgerlijke en staatkundige beschaving, na te gaan. Doch is die oppositie zich-zelve gelijk gebleven, toen zij eindelijk haar doel bereikt had; of heeft zij, ook zoo als elders, slechts geschermd met beginselen en menschlievende leerstellingen, om des te zekerder naar haar doel te streven? Wanneer men een onpartijdig oog werpt op de theorie der whigs-partij in vergelijking met hetgeen zij sedert in praktijk heeft gebragt, dan voorzeker valt er veel van het schoone, van het heldere daglicht, waarin men deze partij heeft willen stellen, weg, om ze in ons oog in hare ware gedaante te vertoonen, namelijk: als oppositie, die het slechts te doen was, om op hare beurt het sprekendste bewind

wijs te leveren, hoezeer de theorie van de praktijk verschilt, en hoe gevaarlijk het is met theorien te spelen, die men nog niet in praktijk kunnen gebragt worden.

Het jongste voorbeeld, dat ons te pinnen schiet, willen als bewijs aanhalen.

Onlangs werd er in het huis der gemeenten, door de tegenwoordige oppositie met kracht gesproken tegen de ligchamelijke straffen welke nog in het engelsche leger worden opgelegd, voornamelijk tegen de *stokslagen*. Nu is het algemeen bekend, hoezeer de whigs, zoo lang zij in de oppositie waren, tegen deze straffen geijverd en hoezeer zij dagenen gedoemd hebben, onder wier bestuur deze » de menschheid onteerende straffen" nog werden opgelegd. Intusschen zitten de whigs nu sedert drie a vier jaren in het ministerie, doch van de afschaffing dezer ligchamelijke straffen is er buitenontwege nog geen spraak geweest. Wel is waar, heeft de heer *Ellice*, tijdens deze staatssecretaris voor de zaken van oorlog is geweest, aan alle regimentschefs doen aanschrijven, om niet dan in hoog noodige gevallen deze straffen op te leggen, doch niet te min is de straf toch blijven bestaan, terwijl voor het *hoognoodige* altijd redenen of voorwendsels kunnen bijgebragt worden.

Deze nu eene harde tuchtiging van dien aard, telkens wanneer die moet worden toegepast, in alle engelsche dagbladen wordt vermeld en" berekend," en deze staten tellens aan de kamer aanleiding geven, om dienaangaande rekenschap te vorderen, zoo werd de aandacht van het publiek in de afgeloopen maand wederom op een dergelijk voorval getrokken. Een soldaat van het schotsche garde infanterie-regiment werd, wegens dronkenschap op zijnen post en wegens bedreigingen zijnen sergeant gedaan, tot het ontvangen van 500 rietslagen veroordeeld. De strafoefening had te Londen op het plein van *Charing-gros* kazerne plaats. Het jammergeschrei van den delinquant had echter de naburige bewoners bijeengebragt en het voornemen doen opvatten, om bij herhaaling eene petitie aan het huis der gemeenten te zenden, om de afgeschafte afschaffing van deze: » de menschheid onteerende straf" te vragen. De heer *Ellice* stond nu op, om verklaringen te geven en de regtmatigheid der opgelegde straf te bewijzen: » *zijne innige, en vurige wensch was wel, om deze alle gevoel wederstrevende straf zoo veel mogelijk te verzachten, doch de toestand der krijgstucht in het engelsche leger verdiende eene ernstige overweging en gedoogde de geheele afschaffing der wet niet.*" Zonderling genoeg bediende de whig zich bij deze gelegenheid van hetzelfde argument dat zijnen voorganger de torij-aanhanger had gemeend te moeten aan te voeren, om den zoo hoog geprezen menschlievenden ijver zijner tegenpartij te temperen!

Waar blijven dan alle die schoone theoriën der [illegible] waarmeer zij regering [illegible] in praktijk te brengen, [illegible] de whigsopositie te vinden? Is het [illegible] de emancipatie der negerslaven, waarvoor zij hare medeburgeren 20 millioenen p. s. lieten ophoesten, in een tijdstip, dat de armoede in Engeland schrikbarend had toegenomen, en honderden huisgezinnen, naar de gevangenis gesleept werden en hunne have en goed moesten zien verkoopen, om aan hunne ministers, de liberale whigs, eenen valschen schijn van menschlievendheid te leenen? Of is het in hare hulpvaardigheid, ten dienste van eenige Poolsche oproerstookers, aan wie de schatkist 10,000 p. sterling uitkeerde, op denzelfden dag, dat de Londensche bladen vermelden, dat in de stad zelve 7 *menschen* van honger en armoede waren omgekomen, en dat men dagelijks zulke ongelukkige sterfgevallen opmerkte? Is dit overeen te brengen met de pligten van eene regering, die toch wel zal moeten beginnen met de zorg voor de welvaart haarer onderhoorigen? En eindelijk, welken invloed hebben de zoo hoog geprezene leerstellingen der whigs partij op de morele beschaving der lagere volksklasse gehad? Het vroeger industrieelste en arbeidzaamste volk van ons werelddeel is thans gedaald tot een trap van ruwheid, vadsigheid en geneigdheid tot dronkenschap, die doet terugbeven wanneer men op de toekomst denkt. Wat helpt staatkundige hervorming, wanneer zij het moreel van het volk ten grave sleept? Waar moet het heen met eene mogendheid, die zich met de eene hand liberale instellingen schept, en met de andere hand de geregeerden in een jammerpoel van ellende stort?

En toch dit zien, dit hooren wij dagelijks, en desniettemin is men geneigd met welgevallen de pogingen der telkens zich nieuw voordoende oppositien te beschouwen, ja toe te juichen! En waar zijn de oorzaken van het algemeen gekende kwaad? Is het niet in de periodieke drukpers gelegen, die prijst, waar zij moest doemen, die leugen en bedrog verkondigt, waar zij de waarheid moest voorlichten. En ware het dan niet te wenschen, dat zij eindelijk eens aan haare bestemming voldeed en de ware verlichting en beschaving ten harte nam? Wij hopen het wenschen!

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Men meldt uit *Koningsberg*, dat het den Architekt JACOBI aldaar gelukt is een elektro-magnetisch *perpetuum mobile* uit te vinden, en dat reeds in de maand Mei ll. in de werkplaats van den Mechanicus STEINHEIL een groote toestel, daartoe betrekkelijk, door een aantal geleerden en beoefenaars der technische wetenschappen, is bezigtigd geworden. Deze toestel heeft ten grondslag de werking van de elektro-magnetische stof op het ijzer aan te toonen en door denzelve wordt eene massa, welke ongeveer een half centenaar weegt, rondgedraaid met eene snelheid van 5½ voet in eene sekonde. De Heer JACOBI houdt zich bezig met de mogelijkheid, van deze nieuwe beweegkracht tot het in beweging brengen van allerlei machinen te gebruiken, boven allen twijfel te verheffen.

FRANKRIJK. Den 19 dezer, heeft gelijk de twee vorige dagen op de andere Koninklijke collèges, de openbare prijsuitdeeling bij het collège de HENRI IV plaats gehad, bij welke gelegenheid door den Heer CAUCHOIS eene redevoering is gedaan over de noodzakelijkheid, om het onderwijs der oude talen tot grondslag te leggen van de opvoeding der jeugd. 's Konings zonen, de Hertogen van *Aumale* en van *Montpensier* zijn bij die gelegenheid ook met eereprijzen bekroond, eerstgenoemde voor zijne vorderingen in de oude talen en oude geschiedenis, en de bekroonde leerlingen van de twee klassen, waarin de beide Prinsen zijn, hebben dien dag bij den Koning het middagmaal gebruikt. — De Regering van *Bordeaux* heeft het voornemen opgevat om standbeelden te doen oprigten voor MONTAIGNE en MONTESQUIEU, voormalige leden der Magistraat en Regterlijke magt dier stad. De vervaardiging dezer standbeelden zal aan den Heer MACGESI worden opgedragen en de kosten zullen door eene inschrijving gevonden worden, waartoe de stad zelve voor 15000 franken heeft ingeschreven. — De toonkunst in *Frankrijk* heeft een groot verlies geleden door den dood van den Heer CHORON, en hoe groot de belangstelling was in dezen verdienstelijken Muzijk-kenner, is onder anderen bij zijne uitvaart op den 11 Augustus gebleken. Het orkest bij de lijkdienst bestond uit 250 personen, door wie de uitmuntende composities van MOZART en PALESTRINA op eene verdienstelijke wijze zijn uitgevoerd. Meer dan 3000 personen waren er tegenwoordig, en een groote toevloed van menschen heeft buiten het kerkgebouw moeten blijven. Velen echter zullen er meer gekomen zijn, om de muzijk te hooren, dan om der ziele van CHORON in hunne gebeden indachtig te zijn; maar dan is het toch een bewijs, dat de smaak voor zulke muzijk, als die van de zoo even genoemde componisten, zoo verschillend van het klink-klank der meeste hedendaagschen, in *Parijs* nog niet verloren is gegaan.

ENGELAND. — De Heer PARRY zal de *Geschiedenis* schrijven van het groote muzijkfeest in de Westminster-Abdy in de vorige maand gehouden. Het is bekend dat van het Gedachtenis-feest voor HANDEL eene belangrijke [illegible] door Bunsen verhaald. — Men heeft onlangs te Londen [illegible] van overblijfselen uit het tijdperk der grondslagen van een muur gebouw, 15 voeten onder de oppervlakte van den grond een Romeinsch altaar ontdekt van eenen zeldzamen vorm. Op het fronton ziet men een zeer bevallig standbeeld, houdende in de linkerhand een boog, terwijl de regter een pijl neemt uit de pijlkoker, welke op den schouder hangt. Op zijde ligt een windhond. Op het achterste gedeelte van het altaar is eene lier gebeeldhouwd, welke bij het uitgraven zeer beschadigd is.

WEDERWOORDEN VAN EEN GELOOVIGEN, door ELZEAR ORTOLAN. Zalt-Bommel, JOH. NOMAN EN ZOON. 1834. *f* 0,60.

Geschriften als de reeds bij ieder bekende *Woorden* van den Abt LAMENNAIS, en de hier aangekondigde *Wederwoorden*, laten zich uit onderscheidene oogpunten beschouwen, maar voor eene eigenlijke recensie zijn zij niet geschikt, dan voor zoo verre taal en stijl betreft. In het algemeen kunnen wij van de *Wederwoorden* te dien opzigte, ook wat de vertaling betreft, loffelijke getuigenis geven, en wij mogen inderdaad als woorden op hun pas gesproken beschouwd worden. Of echter het tegengif van ORTOLAN krachtig genoeg is, om het gif van LAMENNAIS te neutralisren, daaraan twijfelen wij zeer, hoezeer het geschrift, ook van eerstgenoemden onderhoudend geschreven is, en fraaije plaatsen bevat. Men leest in het Dagblad *de Morgenster* en, bij overname, in den *Noord-Brabander* de Roomsch-Katholijken tegen het boekjen van ORTOLAN gewaarschuwd, en wel bepaaldelijk om de hoofdstukken XII en XIII. Wat het 13de Hoofdstuk betreft, zoo vinden wij daarvoor geene de minste reden, en wat het 12de betreft, zoo gelooven wij dat het zonder gevaar kan gelezen worden. Want op hem, die de daarin bedoelde, maar niet vermelde, historische feiten niet kent, zullen de woorden van ORTOLAN geen indruk maken, en hij die dezelve kent, weet [illegible] moeten denken over het licht, waarin zij hier door den schrijver zijn voorgesteld. Het zoude derhalve niet te wenschen zijn, dat men deze twee hoofdstukken, waarvan het 12de niet regtstreeks met het doel van het geheel in verband staat en beter ware weggelaten, indien, zeggen wij, daarom de heftige bladzijden, welke het overige van het geschrift kan te weg brengen, binnen eenen meer beperkten kring van lezers moesten bepaald worden. Doch, de tweede druk welke reeds [illegible] zal [illegible] het [illegible] dat deze *Wederwoorden* in [illegible] gelezen worden.

ALLERLEI.

De vergaderplaats der proceres te Madrid is eene prachtige zaal en ontegenzeggelijk de smaakvolste van gansch Europa. Hetgeen de bouwmeester, de heer *Marintegui*, in zestig dagen tijds heeft verrigt om eene vervallen receptie-zaal der ambassadeurs in het oude palais *Retiro*, dat sedert de regering van *Philips I* geheel verwaarloosd lag, in een palais voor de zittingen der proceres te herscheppen, grenst voorwaar aan het wonderdadige. Al de zitplaatsen zijn massief mahonijhouten banken, met beeldhouwwerk en vergulдsel versierd. Over al deze banken zijn fluwelen kussens gelegd. Van de voor het publiek bestemde zitplaatsen kan men alles zien wat in de zaal voorvalt. De binnen- en buiten-gaanderijen, de vertrekken voor de bureaux en de kommissien, de kamer voor de boekerij, de archieven, de secretarie, de troon, de voorportalen, de beelden, schilderijen, enz. zijn bewonderenswaardig De voorgevels, zoowel naar de zijde van het Prado (de groote ingang) als naar die van het Retiro, zijn met keurig beeldhouwwerk voorzien, volmaakt beantwoordende aan de bestemming van het gebouw. Eerstgenoemd frontispice vertoont de Koningin-Regentes, hare dochter *Isabella II*, tevens met de oude grondwet des rijks, de volksvertegenwoordigers voorhoudende. Op dit gezigt neemt het despotismus de vlugt, valt onder het vlieden ter neder en geeft in akelige stuiptrekking den geest.

Een zekere heer *Bughee* te Nieuw-York is op het denkbeeld gekomen om de onverhoedsche beweging van den eekhoorn ten nutte aan te wenden, en is daarin naar wensch geslaagd. Hij plaatst drie dezer diertjes in een cylinder van ijzerdraad, ter doorsnee-breedte van drie voet, voorts of spil, die de lengte heeft van vier voet, in verband staat met onderscheiden koperen radertjes, welke de spil van een koffij- of peper-molen in beweging brengen. De kracht van dit werktuig is zoo juist berekend, dat een enig eekhoorntje toereikend is om behalve, zonder dat het dier zich merkbaar vermoeit, in beweging te houden, zoodat voor de drie gezamenlijk de krachtaanwending bijna niets beteekenend is. De uitvinder berekent de kracht van ieder eekhoorntje op 64 pond, de kosten van het geheele werktuig op omtrent 30 dollars (ruim 70 guldens) en het onderhoud der eekhoorntjes op 2 cents per dag; leverende de op deze wijze rondgedreven molen een pond koffij of peper per uur.

Niet ver van Terni, in de helling der Appenijnen, ligt het schaars bezochte plaatsje Cese, bij hetwelk diepe holen zich in het binnenste der bergen uitstrekken en aan de hoogste toppen der Appenijnen, te midden der sneeuwbergen, uitkomen. Een ijskoude wind doorstroomt niet alleen deze rotsgangen, maar blaast ook niet veel gedrukt door de lage openingen haar buiten. Vindingrijke grotbezoekers hebben dezen koelen luchtstroom niet slechts door hunne wijsneusheid gelezd, maar alzoo, door buizen van ijzerdraad, uit de binnenste holen rondgevoerd. In de woningen der familie *Guardi* blazen onderscheiden koppen, die de getzaal in het rond versieren, gedurende de hitte der hondsdagen verkoelende lucht in het vertrek; ook in de poten der tafel zijn hol, en de wijnflesch van iederen dischgenoot wordt boven de mouding van zulke luchtbuizen geplaatst.

In het *Nieuwstie Journal* leest men als volgt:

Dezer dagen tijd gelegen is door een schaapherders jongen op een veld nabij Alston, in Cumberland, een kleine luchtbol gevonden, waaraan een briefje gehecht was, meldende, dat dezelve den 2den Junij door een bevallen luchtreiziger *Grech* te Rotterdam was opgelaten. Deze luchtbol is derhalven de gansche Noordzee tot in Engeland overgevlogen.

Ondergeteekende, Rector van het Gymnasium te *Breda*, berigt bij deze, dat de inrigting der scholen onder zal plaats hebben op Donderdag dezer. Die dus tot dezen dierlingen willen worden toegelaten, gelieven zich vóór dien tijd bij hem aan te melden.

Ordres en Voogden wordt ook tevens bekend gemaakt, dat er bij hem gelegenheid is tot plaatsing van eenige jonge lieden in de kost.

Breda, 22 *Aug.* 1834.

Te. VERWALIEN,
Phil. Theor. Mag. et Litt. Hum. Doctor.

Eenhard, geschikt aangenaam zijnde om, als MAAL-MATRES in het Gereformeerd Burgerweeshuis te 's Hertogenbosch geplaatst te worden, tegen vrije inwoning, kost en gelddelijke voordeelige, adresseere zich in persoon of bij vrachtvrije brieven aan den President van Heeren Regenten van dat huis.

Er wordt gevorderd een grondig onderrigt in het Naaijen, Stoppen, Mazen en Breijen. Ieder verlange men vermeld te zien de 30 of 40 jaren te zijn gehuwd of gedurende zonder klagen bejaarde te zijn geweest, van de hervormde kerkleer en van een godsdienstig gedrag.

Bij de Boekhandelaars JOH. NOMAN EN ZOON, te Zaltbommel, komt van de pers:

DEN 2^DEN DRUK VAN DE

WEDERWOORDEN

VAN EEN

GELOOVIGEN,

DOOR ELIZAR ORTOLAN. IN GROOT 12°, OP VELIJN PAPIER A *f* 0,60.

Deze tweede druk bewijst genoegzaam, dat dit fraai en belangrijk geschrift, tegen LAMENNAIS, MOORDER VAN EEN GELOOVIGEN, met graagte in ons Noord-Nederland gelezen wordt.

EN SOUSCRIPTION CHEZ BROESE ET COMP.

TRÉSOR DE NUMISMATIQUE ET DE GLYPTIQUE,

OU

RECUEIL GÉNÉRAL DE MÉDAILLES, MONNAIES, PIERRES GRAVÉES, BAS-RELIEFS, ETC. TANT ANCIENS QUE MODERNES LES PLUS INTÉRESSANS SOUS LE RAPPORT DE L'ART ET DE L'HISTOIRE, GRAVÉ PAR LES PROCÉDÉS NOUVELLEMENT INVENTÉS DE

M. ACHILLE COLLAS.

Sous la direction de M. PAUL DELAROCHE, peintre membre de l'Institut; de M. HENRIQUEL DUPONT graveur, et de M. CH. LENORMANT, conservateur adjoint du cabinet des médailles et antiques de la bibliothèque royale.

EXTRAIT DU PROSPECTUS DE L'EDITEUR.

» Une combinaison rigoureuse du mérite de l'art avec l'exactitude et l'économie, telle est en effet la tâche que nous nous sommes imposée, et que nous avons lacertitude de remplir. Le procédé de gravure de M. Collas, dont nous faisons usage, nous garantit une fidélité tellement scrupuleuse de reproduction, qu'à bon droit nous ne doutons pas de remplacer non seulement les ouvrages à figures, infiniment plus dispendieux et moins complets que ne le seront les nôtres, mais encore les collections d'empreintes. Ce ne sera plus une imitation arbitraire abandonnée aux yeux et à la main plus ou moins expérimentés d'un graveur ou d'un artiste, *ce sera la contre-épreuve du monument lui-même qui sera déposée sur nos planches, apte tout l'effet et toute la saillie que peut donner l'original.*

» Le but que nous nous proposons est de satisfaire tous les goûts, de secourir toutes les études, de remplir les lacunes de toutes les bibliothèques dans les limites qu'embrassent la numismatique et la glyptique. Dans cette intention, nous avons divisé l'ensemble des publications auxquelles nous nous proposons de nous livrer, en trois classes principales.

» La première classe comprendra *les monumens antiques*; la seconde *ceux du moyen âge et de l'histoire moderne*; la troisième sera réservée à *notre histoire contemporaine*, à celle qui commence avec *la révolution française*.

» Chacune des séries comprises dans les trois classes principales formera un ouvrage entièrement distinct, et auquel on aura la liberté de souscrire séparément. Les plus étendues de ces séries pourront, suivant l'abondance ou la nature des matières, être divisées en deux ou plusieurs parties, qui constitueront à elles seules des ouvrages complets; mais le format, la composition de chaque livraison, et la proportion du texte, seront les mêmes pour les trois classes et toutes les séries, et la collection entière portera le titre de TRÉSOR DE NUMISMATIQUE ET DE GLYPTIQUE.

» Notre but n'étant pas d'entreprendre un ouvrage scientifique, mais de fournir des matériaux à la science, le texte qui accompagnera chaque livraison sera purement indicatif du contenu. Il aura pour objet de donner des renseignemens exacts, tant sur les personnages représentés et les événemens auxquels les monnaies ou les pierres gravées font allusion, que sur les médailles elles-mêmes, leur authenticité, la matière dont elles sont formées, et leur importance artistique.»

CONDITIONS DE LA SOUSCRIPTION.

Le TRÉSOR DE NUMISMATIQUE ET DE GLYPTIQUE est publié par livraisons format petit in-folio.

Toutes les planches sont gravées sur acier.

Chaque Livraison est composée de quatre Planches, et de deux, quatre, ou six pages de texte explicatif.

Tout le tirage est fait sur très beau papier et avec le plus grand soin par M. CHARDON aîné; les épreuves sont distribuées par ordre de souscription. Les Livraisons portent le numéro d'ordre d'inscription.

Le Trésor est divisé en trois classes principales: chaque classe, et même chaque série, formeront un ouvrage complet et distinct, et contiendront une table par ordre de matières, avec des numéros de renvoi aux planches et au texte. — *On rendra chaque classe et même chaque série séparément.*

L'Ordre des classes, le nombre des séries et le nombre des livraisons seront successivement indiqués avant leur publication.

On pourra souscrire pour une *série*.

Le prix de chaque Livraison est de *trois florins cinquante cents*.

L'On peut prendre chez les susdits Libraires inspection du *Spécimen* de l'ouvrage; on l'enverra de même aux amateurs sur demande faite *franc de port*.

Beurs-prijs der Effecten te Amsterdam.

DINGSDAG, den *Negen*tienden *Augustus*.

Nederlanden.	pCt.	Laatste koers.	Eerste koers.	Slot koers.
Werkel. schuld	2½	50⅝	51⅛	51⅛
Dito, dito	5	97½	97⅝	97⅝
Uitgeleide dito				
Kansbill. dito		21⅝	21⅞	21⅞
Amort. Syndt.	4½	88⅞	89⅛	89⅛
Dito dito	3½	71⅛		
Schatkistbiljett.	6	100¼		
Oorlogslasten	5	100⅛		
Leening Fagel				
Handel-Maatsch.		100½		
Oranje.				
Java's Groot				
Engeland.				
Dito per 12 Aug.	3			
Spanje.				
Certificat. Augst.	5	37½	37⅝	37⅝
Dito *A* 1000	3	25¼	25⅜	25⅜
Uitges. 3 pc. Sch.	5	8⅛	8⅛	8¼
Cert. Bons. Lond.	5	30	30⅞	30⅞
Napels.				
Certificat. *L & B*	5			
Dito *Falc. & C.*	5			
Lech. Lond. *R.*	5			
Russland.				
Obl. *Hope* 1822	5	101½	101⅞	
Dito, dito 1822	5	101½		

	pCt.	Laatste koers.	Eerste koers.	Slot koers.
Cert. dito 1811	5	96	96½	1
Obl. te London.	5			
Certif. te Hamb.	5			
Inschrijv. Asng.	6	67	67,5	
Certificat. dito	6			
Polen.				
Aand. Loot *f* 300		116¾		
Pruissen.				
Obl. dito 1830		100⅝	101⅛	
Oostenrijk.				
Dito Lot. *f* 250				
Dito dito 250				
Obl. *f*	5	97	97⅛	97¼
Dito Lond. gen.	5			
Dito	2½			
Oblig. *Goll & C.*	5			
Dito	4			
Cert. Stadsh. dit.	2½			
Ween. Bankact.	3			
Denemarken.				
Leening te Lond.	3			
Brazilien.				
Obl. *Rothsch.*	5	76⅜	96½	
Caracoas.				
Dito te Londen	5			

Te BREDA, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.